

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-15-01/2012

P/12/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/107 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	Piotr Żukowski specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 82028 z dnia 11 września 2012r. Władysław Radgowski gł. specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 82032 z dnia 14 września 2012r. [Dowód: akta kontroli str. 1-4]
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Grajewie, ul. Wojska Polskiego 74a, 19-200 Grajewo (zwana w dalszej treści „Komendą”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Jan Przybyszewski, Komendant Powiatowy Policji w Grajewie [Dowód: akta kontroli str. 173]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ¹ , mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Komendę Powiatową Policji w Grajewie zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskich Kart” ² .
Uzasadnienie oceny ogólnej	Ocenę pozytywną uzasadniają prawidłowe działania podejmowane wobec rodzin dotkniętych przemocą domową w ramach procedury „Niebieskich Kart”, rzetelne dokumentowanie i właściwy nadzór nad realizacją tych zadań. Stwierdzone nieprawidłowości miały charakter formalny, nie miały wpływu na działalność w kontrolowanych obszarach i dotyczyły głównie nieterminowego przekazywania „Niebieskich Kart” (w dalszej treści NK) do Zespołu Interdyscyplinarnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym współpraca z innymi instytucjami

Opis stanu faktycznego	1.1. W latach 2010 – 2011 i I półroczu 2012 r., w trakcie 1 032 interwencji domowych w 512 przypadkach została sporządzona notatka służbowa o przemocy w rodzinie, tzw. NK. Poniższe zestawienie przedstawia dane o liczbie interwencji domowych ogółem, w tym liczbę sporządzonych NK w okresie objętym kontrolą.
------------------------	--

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Określonej w zarządzeniu nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskiej Karty” obowiązującej do dnia 17 października 2011 roku, a po tym dniu w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

L.p.	Wyszczególnienie	I pół. 2010 r.	2010 r.	I pół. 2011 r.	2011 r.	I pół. 2012 r.
1	Liczba interwencji domowych (ogółem)	204	439	166	378	215
2	Liczba sporządzonych notatek służbowych o przemoc w rodzinie - Niebieskich kart	118	232	117	212	68
3	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem, w tym:	222	414	189	336	145
	a/ kobiety	97	209	115	210	67
	b/ mężczyźni	31	43	21	38	4
	c/ małoletni do ukończenia 13 lat	58	100	37	59	52
	d/ małoletni do 13 lat do 18 lat	36	62	16	29	22
4	Liczba sprawców przemocy domowej	120	235	119	217	69
5	Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych	59	118	61	122	32
	a/ liczba zażaleń na decyzję o zatrzymaniu	0	0	0	0	1.
6	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	73	149	74	137	41
	a/ doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień	0	0	0	1	0
	b/ doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	57	118	61	110	32
7	Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej, ogółem w tym:	1	3	2	2	1
	a/ pokrzywdzonym	1	2	1	1	1
	b/ sprawcy	0	1	1	1	0
8	Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	0	0	2	2	0
9	Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej w których była prowadzona procedura „Niebieska karta” (z art. 207 k.k.)					
	a/ wszczętych	9	25	9	26	6
	b/ stwierdzonych	17	17	5	17	4
	c/ zakończonych	8	22	11	27	5
10	Liczba informacji przesłanych do					
	a/ ośrodków pomocy społeczne	75	163	105	172	0
	b/ gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	11	22	33	56	5
	c/ organizacji pozarządowych (wykonujących zadania zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego	0	0	0	0	0
	d/ innych (placówki opiekuńczo - wychowawcze, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie)	123	263	171	275	0

[Dowód: akta kontroli, str. 4-5]

W Komendzie terminowo sporządzano sprawozdania z podjętych przez Policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczącej procedury NK. Sprawozdania za lata 2010 i 2011 oraz I półrocze 2012 roku, sporządzone zostały w formie elektronicznej (formularz Nr III/8) w okresach półrocznych, w terminie do 10 stycznia (za II półrocze roku poprzedniego) i 10 lipca (za I półrocze).

[Dowód: akta kontroli, str. 6-21]

Koordynator ds. NK, podkom. Joanna Kiluk, wyjaśniając przyczyny spadku liczby wypełnionych NK za I półrocze 2012 roku w stosunku do I półrocza 2011 i 2010 roku, podała, iż:

- „*prorowadzone przeze mnie rozmowy z dzielnicowymi, panią Naczelnik Wydziału Prewencji oraz jej zastępcą ... wskazują jednoznacznie na niechęć ofiar przemocy do nowej procedury NK. Dzielnicowi wskazują, iż w trakcie wizyt w rodzinie ofiar przemocy informują ich, iż opowiadanie o swoich problemach przed członkami lokalnych zespołów interdyscyplinarnych jest dla nich krępujące. Ponadto konieczność spotkań z członkami LZI (złożoność procedury) powoduje, iż wielu z nich niechętnie wzywa Policję na interwencję (lub nie wzywa w ogóle) podczas kolejnego aktu przemocy;*
- *zaznaczyć należy, że dane na przestrzeni ostatnich kilku lat kształtowały się nierównomiernie. Analiza przedstawionych danych (za lata 2007 – 2011) wskazuje, iż tylko w ostatnich dwóch latach (2010r. i 2011r.) liczba interwencji domowych dot. przemocy domowej była podobna. Natomiast w latach wcześniejszych np. w 2009 roku liczna interwencji z użyciem przemocy wynosiła 155, co w rozbiściu na połowę daje statystyczne 77,5 interwencji, czyli podobnie jak w I półroczu 2012 roku”.*

[Dowód: akta kontroli, str. 170-171]

1.2. W Komendzie prawidłowo uregulowano zasady organizacji pracy w zakresie realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakres działania Komendy określał *Regulamin Komendy Powiatowej Policji w Grajewie* z dnia 9 listopada 2011 r., ustalony przez Komendanta Powiatowego Policji w Grajewie, w uzgodnieniu z Komendantem Wojewódzkim Policji w Białymstoku³. W myśl postanowień *Regulaminu* do zadań Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Grajewie należy między innymi:

- tworzenie i realizacja we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi, społecznymi itp. programów prewencyjnych ukierunkowanych na: zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych, ujawnienie, zapobieganie i zwalczanie przestępczości i zjawisk patologii społecznej,
- rozpoznawanie, zapobieganie i zwalczanie przestępczości, wykroczeń a także zjawisk kryminogennych oraz zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych.

Komendant Powiatowy Policji w Grajewie decyzją Nr 9/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.⁴ w sprawie wyznaczania osób do sprawowania nadzoru nad wykonywaniem przez policjantów zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury NK, a także wyznaczania koordynatora powiatowego, określił:

- osoby odpowiedzialne za nadzór nad realizacją procedury NK,
- sposób prowadzenia nadzoru nad przebiegiem procedury NK,
- zadania dla koordynatora ds. procedury NK.

Do zadań koordynatora należało w szczególności: koordynowanie procedury NK oraz koordynacja działań dzielnicowych i policjantów w realizacji zadań prewencji kryminalnej, inicjowanie spotkań ze społeczeństwem i uczestniczenie w nich oraz rozwijanie więzi ze społeczeństwem w celu angażowania ich do działalności na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, współdziałanie w przedmiotowym zakresie pomiędzy właściwymi komórkami organizacyjnymi oraz sądami rodzinnymi, placówkami i instytucjami ustawowo i statutowo powołanymi do zajmowania się problematyką nieletnich. Koordynator brał udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego – powołanego przez Burmistrza Miasta Grajewa.

³ Poprzednio obowiązywał Regulamin Komendy Powiatowej Policji w Grajewie z dnia 27 maja 2005 roku (ze zm.).

⁴ Poprzednio obowiązywała decyzja Komendanta Powiatowego Policji w Grajewie nr 7/2010 z dnia 9 lutego 2010 r w tej samej sprawie.

Zadania w zakresie realizacji procedury NK zostały ponadto określone w zakresach czynności: naczelnika i zastępcy naczelnika Wydziału Prewencji, dzielnicowych, posterunkowych i policjantów oraz koordynatora ds. procedury NK.

[Dowód: akta kontroli, str. 21-27]

Z wyjaśnień złożonych przez Komendanta Marka Przybyszewskiego, Koordynatora powiatowego ds. procedury NK podkom. Joannę Kiluk oraz Dzielnicowego Marcina Zyskowskiego wynika, iż głównymi barierami w zwalczaniu przemocy w rodzinie są:

- niejednoznaczność przepisów w zakresie przypisania zadań poszczególnym instytucjom (co może stwarzać problemy podczas prac grup lub zespołów w ramach planu pomocy w rodzinie),
- dodatkowe obciążenia nowymi obowiązkami przy tej samej obsadzie kadrowej, przy czym jednak zwrócono uwagę, iż *„nowe przepisy ... zdecydowanie polepszają warunki do prowadzenia skutecznej działalności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdyż zespoły mają możliwość integrowania i koordynowania działań różnych służb i specjalistów z różnych dziedzin realizujących swoje zadania w przedmiotowym zakresie”*.

[Dowód: akta kontroli, str. 154-169]

1.3. W dniu 11 lutego 2010 r. w Komendzie funkcjonariusze Wydziału Prewencji KWP w Białymstoku w ramach nadzoru przeprowadzili „sprawdzenie doraźne” obejmujące m.in. realizację procedury NK, udokumentowane notatką służbową z 3 marca 2010 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano jednak wnioski dotyczące:

- szerszego włączenia w realizację procedury NK funkcjonariuszy pionu kryminalnego,
- zwiększenia nadzoru nad realizacją zadań wynikających z zarządzenia nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskiej Karty” (zwanym dalszej treści „zarządzeniem 162/2008 KGP z dnia 18 lutego 2008 r.”) przez funkcjonariuszy ogniwa patrolowo-interwencyjnego w przypadku przeprowadzenia interwencji domowych oraz służbą dyżurną w zakresie weryfikacji dokumentacji z interwencji domowych i sposobu ich zakończenia.

[Dowód: akta kontroli str. 83-88]

W związku z wnioskami wynikającymi z ww. sprawdzenia doraźnego, 24 marca 2010 r. odbyło się w Komendzie szkolenie dla funkcjonariuszy pionu prewencji oraz wydziału kryminalnego w zakresie realizacji zadań wynikających z zarządzenia 162/2008 z dnia 18 lutego 2008 r.

[Dowód: akta kontroli, str.89]

W dniach 20 – 23 września 2011 r. kontrolę dotyczącą procedury NK. przeprowadził w Komendzie zespół z Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2011 r. do 20 września 2011 r. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 3 listopada 2011 r. pozytywnie oceniono:

- podejmowane przez dzielnicowych działania wobec rodzin dotkniętych przemocą w ramach procedury NK (w zakresie dokumentowania wykonanych czynności w celu dalszego monitorowania sytuacji w rodzinie, zapobiegania zagrożeniom i inicjowania innych działań pomocowych),
- współpracę komórek organizacyjnych prowadzących postępowanie przygotowawcze z dzielnicowymi,
- sposób gromadzenia dokumentacji z realizacji czynności,
- sposób zakończenia procedury NK oraz dokumentowanie tych czynności,
- nadzór przełożonych nad realizacją zadań.

Wskazano jednak na następujące nieprawidłowości:

- w pojedynczych przypadkach brak odwiedzin rodzin, co najmniej raz w miesiącu, celem sprawdzenia bezpieczeństwa domowników i zachowania systematycznych wizyt, co najmniej raz w miesiącu w trakcie procedury NK,
- niezgodny z przepisami Instrukcji Kancelaryjnej opis teczek pn. „Przemoc w rodzinie”,
- nieprzedłożenie do zatwierdzenia kierownikowi jednostki notatki urzędowej kończącej procedury NK,

- brak udokumentowania powiadomienia osoby pokrzywdzonej o sposobie zakończenia procedury.

W celu wyeliminowania przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości funkcjonariuszy prowadzących sprawy NK, zobligowano do wizyt w rodzinie co najmniej raz w miesiącu, celem sprawdzenia bezpieczeństwa domowników i zachowania sprawcy. W związku z wejściem w życie 18 października 2011 r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (zwanym dalej „rozporządzeniem z dnia 13 września 2011 r.”)⁵, odstąpiono od formułowania innych wniosków pokontrolnych.

W dniu 19 listopada 2011 r. Komendant Powiatowy Policji w Grajewie poinformował Komendanta Wojewódzkiego Policji o działaniach podjętych w celu wyeliminowania uchybień popełnianych przez dzielnicowych, a mianowicie:

- ze wszystkimi dzielnicowymi przeprowadzono rozmowy na temat realizacji procedury NK, przypominając o obowiązku odwiedzania rodzin objętych procedurą NK raz w miesiącu oraz o czynnościach, jakie ciąży na dzielnicowych w związku z wszczęciem i zakończeniem procedury NK,
- omówiono wytyczne Wydziału Prewencji KWP Białystok zawarte w piśmie o sposobie realizacji procedury NK w związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 13 września 2011r.,
- zorganizowano szkolenie dla wszystkich funkcjonariuszy w zakresie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str. 47-82]

1.4. W Komendzie prawidłowo przygotowano funkcjonariuszy do wykonywania zadań związanych z realizacją procedury NK. W okresie objętym kontrolą funkcjonariusze Komendy wzięli udział w następujących szkoleniach:

- „Metody i formy wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury NK” tj. 14, 21 i 28 września 2011 r. (18 uczestników), 4 i 11 stycznia 2012 r. (20 uczestników),
- „Współpraca osób, instytucji i służb mundurowych w planowaniu i udzielaniu pomocy osobom bezpośrednio doznającym przemocy domowej” zorganizowanym 27 marca 2012 r. przez pracowników Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku. W seminarium udział wzięli członkowie zespołów interdyscyplinarnych, członkowie grup roboczych oraz zaproszeni goście (m.in. kierownik PCPR w Grajewie). Podczas szkolenia omówiono działalność zespołów interdyscyplinarnych i przedstawiono zasady przekazywania przez przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych formularza „Niebieska Karta – A” członkom zespołu lub grupy roboczej za pośrednictwem strony internetowej. W szkoleniu tym udział wzięła Koordynator powiatowy ds. procedury NK – podkom. Joanna Kiluk,
- „Procedura NK” – szkolenie dla policjantów i pracowników realizujących zadania w ramach procedury NK, zorganizowanym 22 lutego 2012 r. przez Komendę Wojewódzką Policji w Białymstoku. W szkoleniu oprócz policjantów wzięli udział przedstawiciele MOPS i Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Grajewie.
- szkolenie w ramach projektu „Bądź aktywny, bądź najlepszy” zorganizowanego przez MOPS w Grajewie w dniu 26 sierpnia 2011 r. dla członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Tematyka szkolenia obejmowała między innymi problematykę dotyczącą zwalczania przemocy w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str. 90-99]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

⁵ Patrz przypis nr 2.

2. Realizacja procedury „Niebieskie karty”, w tym postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc.

Opis stanu
faktycznego

- 2.1.** W latach 2010-2012 w Komendzie prowadzono następujące rejestry:
- a) Krajowy System Informacji Policji (KSIP), w którym ewidencjonuje się wszystkie zdarzenia, w tym dotyczące przemocy w rodzinie,
 - b) Elektroniczny Rejestr Interwencji (ERI), w którym odnotowuje się wszystkie interwencje podejmowane przez policjantów KPP, w tym interwencje w związku z przemocą w rodzinie,
 - c) System Elektronicznej Sprawozdawczości Policji (SESPOL) zawierający dane statystyczne, między innymi takie jak liczba interwencji domowych, liczba notatek o przemoc w rodzinie, liczba sprawców przemocy domowej. W oparciu o ten system sporządzana jest miesięczna sprawozdawczość,
 - d) rejestr rodzin objętych procedurą NK w KPP w Grajewie prowadzony przez dzielnicowych w formie papierowej.

[Dowód: akta kontroli str. 100]

Na podstawie danych z rejestrów prowadzonych w KPP ustalono, że w kwietniu i grudniu 2010 r. i 2011 r. oraz w kwietniu 2012r., liczba wszczętych procedur NK wynosiła:

- 2010 r. – 34, w tym 19 w kwietniu i 15 w grudniu,
- 2011 r. – 31, w tym 21 w kwietniu i 10 w grudniu,
- 2012 r. kwiecień – siedem.

[Dowód: akta kontroli str. 100]

Na podstawie analizy zapisów dokonanych w KSIP, ERI oraz w książce służby dyżurnego Komendy w kwietniu i grudniu 2010-2011 r. oraz w marcu 2012 r. oraz zapisów w notatnikach służbowych funkcjonariuszy dokonujących interwencji domowych w kwietniu 2012 r. ustalono, iż:

- dyżurny Komendy w systemie ERI, odnotował wszystkie interwencje policyjne związane z przemocą domową, podając następujące dane: datę i godzinę przyjęcia zgłoszenia, dane adresowe osoby zgłaszającej, powód interwencji (przemoc domowa), miejsce interwencji, kryptonim patrolu skierowanego na miejsce zdarzenia, godzinę wydania polecenia, rozpoczęcia i zakończenia interwencji oraz sposób zakończenia interwencji (rozmowa ostrzegawcza, przewiezienie sprawcy do izby wytrzeźwień, wypełnienie NK),
- funkcjonariusze w notatnikach służbowych odnotowywali przebieg zdarzenia, podając godzinę otrzymania zgłoszenia i przybycia na miejsce interwencji, dane ofiary i sprawcy przemocy, czas i miejsce zdarzenia wraz z opisem wydarzeń zrelacjonowanych przez sprawcę i ofiarę przemocy. Policjanci z każdej interwencji domowej w której wystąpiła przemoc domowa sporządzili NK, które przekazali dyżurnemu Komendy,
- dyżurny Komendy po otrzymaniu NK rejestrował je i przekazywał je poszczególnym dzielnicowym do załatwienia,
- dzielnicowi po otrzymaniu NK, założyli dla każdej rodziny teczkę zagadnieniową „przemoc w rodzinie” w których gromadzone były NK oraz notatki służbowe dokumentujące przeprowadzone czynności.

[Dowód: akta kontroli str. 100-101, 103-116]

- 2.2.** W okresie objętym kontrolą do Komendy nie wpłynęły pisemne skargi dotyczące występowania przemocy w rodzinie. Analiza ewidencji przyjęć interesantów w sprawach uwag i wniosków dotyczących pracy policjantów Wydziału Prewencji, wykazała, iż w badanym okresie zarejestrowano trzy sprawy, które jednak nie dotyczyły przemocy w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli, str. 102]

- 2.3.** Szczegółowa kontrola 25 spraw wszczętych przed 17 października 2011 r. (tj. prowadzonych wg obecnie nieobowiązujących przepisów) wykazała, iż działania wobec rodzin dotkniętych przemocą podejmowane były zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty” określoną w § 7 – 9 zarządzenia 162/2008 KGP z dnia 18 lutego 2008 r. I tak:

- a) w badanych sprawach policjanci przeprowadzający interwencję w rodzinie dotkniętej przemocą domową sporządzali NK i udokumentowali przebieg interwencji w notatnikach służbowych, zapisując syntetycznie wszystkie fakty dotyczące interwencji (m.in. okoliczności zdarzenia, podjęte czynności służbowe, użyte środki, efekt interwencji i jej zakończenia);
- b) w analizowanych sprawach NK zostały przekazane dyżurnemu Komendy, który po ich zarejestrowaniu w systemie ERI i KSIP, przekazywał je dzielnicowym celem wszczęcia procedury NK (zgodnie z właściwością miejscową);
- c) dzielnicowi po otrzymaniu NK:
- w 23 z 25 badanych spraw w wymaganym terminie (siedem dni) nawiązywali bezpośredni kontakt z rodziną celem rozpoznania sytuacji w rodzinie, potwierdzenia występowania i określenia charakteru przemocy domowej oraz ustalenia rodzaju i charakteru potrzebnych działań pomocowych. Ze wszystkimi sprawcami przemocy przeprowadzano także rozmowy ostrzegawczo – profilaktyczne i zapoznawano ich z przepisami karnymi dotyczącymi przemocy. Członkowie rodziny byli informowani o instytucjach pomocowych. Dla każdej rodziny założono i prowadzono teczkę zagadnieniową „Przemoc w rodzinie”, które zawierały wszystkie dokumenty potwierdzające czynności podjęte przez Policję. O wystąpieniu przemocy w rodzinie informowano pracowników socjalnych gminy,
 - w 17 z 25 badanych spraw dzielnicowi nie rzadziej niż raz w miesiącu wizytowali rodziny dotknięte przemocą, celem sprawdzenia stanu bezpieczeństwa domowników i zachowania sprawcy przemocy,
 - procedurę „Niebieskiej Karty” we wszystkich badanych sprawach zakończono zgodnie z wymogami § 9 zarządzenia 162/2008 KGP z dnia 18 lutego 2008 r. tj. po zebraniu dokumentacji i rozpoznaniu, że zjawisko przemocy w rodzinie ustało,
 - w przypadku spraw dotyczących małoletnich (wszystkich 16 z 25 badanych) informacje o przemocy domowej i źle wykonywanej władzy rodzicielskiej przekazywano do Sądu Rejonowego w Grajewie oraz Wydziału Kryminalnego oraz Zespołu ds. nieletnich, patologii i prewencji kryminalnej Komendy, który rejestrował małoletniego w rejestrze czynności profilaktycznych,
 - w dwóch sprawach gdzie stwierdzono chorobę alkoholową u sprawcy przemocy wystosowano do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wnioski o skierowanie sprawców na leczenie odwykowe;

[Dowód: akta kontroli, str. 117-128, 129-131]

- d) w badanych sprawach po zakończeniu procedury NK, nie wznawiano ponownie postępowania NK (w badanych sprawach nie było kolejnych interwencji domowych);
- e) w każdej z analizowanych spraw znajdują się pisma dzielnicowych do Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie z informacją o dacie przeprowadzonej interwencji domowej i wdrożeniu procedury NK” (innych danych o przebiegu interwencji, sprawcy i o osobach poszkodowanych nie przekazywano). W aktach badanych spraw nie było dokumentów potwierdzających współpracę funkcjonariuszy z pracownikami socjalnymi;
- f) w 23 z 25 analizowanych spraw kopię NK przekazano do Wydziału Kryminalnego Komendy celem wszczęcia dochodzenia w sprawie o przestępstwo z art. 207 kk. W 17 z 23 tychże spraw w aktach znajdowały się postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia (na które nie były składane zażalenia), a w pozostałych sześciu sprawach, nie prowadzono postępowań sprawdzających w kierunku art. 207 kk;
- g) w żadnej z analizowanych spraw nie stosowano środków zapobiegawczych i probacyjnych wobec sprawców przemocy;
- h) z informacji uzyskanych z PCPR w Grajewie wynika, iż na terenie Powiatu Grajewskiego w badanym okresie nie były prowadzone programy korekcyjno-edukacyjne.

W jednej z 25 badanych spraw o fakcie wystąpienia przemocy domowej poinformowano kuratora sądowego (sprawca był objęty dozorem kuratorskim). Komenda nie posiada pisemnych danych i nie prowadzi zbiorów dotyczących kształtowania się liczby wniosków kierowanych przez kuratorów sądowych o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary

pozbawienia wolności lub wniosków o odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, wobec skazanego za przestępstwo związane z przemocą w rodzinie.

W Komendzie nie ma danych o działaniach podejmowanych przez sądy i prokuratury wobec sprawcy i ofiary przemocy.

[Dowód: akta kontroli, str. 117-128, 129-131]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- nienawiązaniu bezpośredniego kontaktu z rodziną w wymaganym terminie siedmiu dni od dnia otrzymania NK (stosownie do postanowień § 7 ust. 2 pkt 1 zarządzenia 162/2008 KGP z dnia 18 lutego 2008 r.). W dwóch badanych sprawach dzielnicowi nawiązali kontakt z rodziną w terminie ośmiu dni od dnia otrzymania NK.

[Dowód: akta kontroli, str. 117-128, 129-131]

W wyjaśnieniu asp. Grzegorz Chlebus podał, iż: „został przekroczony termin siedmiu dni pierwszej wizyty – spowodowane to było faktem, iż pomimo kilkukrotnych prób odwiedzenia rodziny i sporządzenia notatki z pierwszej wizyty mieszkanie zostawało zamknięte i mimo pukania nikt nie otwierał a jak ustalono z mieszkańcami bloku sprawca awantury znajdował się w ciągu alkoholowym i nie było znane jego miejsce pobytu”.

[Dowód: akta kontroli, str. 132]

W wyjaśnieniu asp. Grzegorz Kosiński podał, iż: „w rodzinie M.D. nie nawiązałem w ciągu siedmiu dni pierwszej wizyty z uwagi na brak pobytu wymienionej w mieszkaniu ... dopiero 15 grudnia 2010 r. zostałem wymienioną pod tym adresem i przeprowadziłem pierwszą wizytę w ramach procedury NK”.

[Dowód: akta kontroli, str. 133-137]

- niewywiązaniu się z obowiązku wizytowania rodzin dotkniętych przemocą raz w miesiącu celem sprawdzenia bezpieczeństwa domowników i zachowania sprawcy (stosownie do wymagań § 7 ust. 2 pkt 3 zarządzenia 162/2008 KGP z dnia 18 lutego 2008 r.), w ośmiu badanych sprawach: czterech w październiku 2010 r., jednej w lipcu 2011 r. i trzech we wrześniu 2011 r.

Wyjaśniając przyczyny nieodwiedzenia rodzin w tychże miesiącach, dzielnicowi asp. Grzegorz Chlebus oraz asp. Grzegorz Kosiński wskazywali na następujące przyczyny:

- przebywanie na urlopie wypoczynkowym,
- duże obciążenie obowiązkami służbowymi (duża ilość rodzin pozostających pod opieką, dodatkowe zadania między innymi związane z zabezpieczeniem meczów i pełnieniem służby patrolowej),
- nieobecności w pracy w związku z odbieraniem godzin nadliczbowych.

[Dowód: akta kontroli, str. 132-137]

2.4. Kontrola 25 spraw wszczętych po dniu 17 października 2011 r., tj. po wejściu w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. wykazała, iż:

- policjanci wypełnili NK we wszystkich sprawach dotyczących interwencji domowych, w których stwierdzono przemoc domową;
- w analizowanych sprawach policjanci podejmowali adekwatne do zaistniałych okoliczności działania, przewidziane w § 13 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r., tj.: udzielali pomocy osobom dotkniętym przemocą, informowali je o przysługujących im prawach, w razie potrzeby sprawcę przemocy poddawano badaniu na zawartość alkoholu i umieszczano w izbie wytrzeźwień lub w policyjnym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia;
- w 20 z 25 badanych sprawach wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” przekazano do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie siedmiu dni od daty wszczęcia procedury, tj. w terminie określonym w § 7 ust. 1 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r.;
- dzielnicowi uczestniczyli w posiedzeniach grup roboczych i zgodnie z podjętymi ustaleniami wizytowali rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy. We wszystkich sprawach dzielnicowi

zgodnie z wymogami § 5 pkt 1 wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty”, założyli teczki zagadnieniowe dla każdej rodziny, w których gromadzono dokumenty potwierdzające czynności podjęte przez policjantów;

- w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego przez Burmistrza Miasta Grajewa brał udział koordynator procedury „NK”, który jednocześnie jest specjalistą ds. nieletnich i bierze jednocześnie udział w posiedzeniach grup roboczych, gdzie rozpatrywane są sprawy dotyczące małoletnich;
- w 16 z 25 analizowanych spraw zakończono procedurę NK, sporządzając protokół, o którym mowa w §18 ust. 2 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r.;
- w 10 z 25 analizowanych spraw Wydział Kryminalny Komendy prowadził postępowania sprawdzające w kierunku wszczęcia dochodzenia w sprawie o przestępstwo z art. 207 kk. W sześciu z 10 tychże spraw, w aktach znajdowały się postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia, w jednej sprawie sporządzono akt oskarżenia, w dwóch sprawach postępowania sprawdzające się toczą, w jednej sprawie wszczęte dochodzenie umorzono z uwagi na brak znamion przestępstwa. W pozostałych sprawach (15) nie prowadzono postępowań sprawdzających w kierunku art. 207 kk.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-138]

W Komendzie wdrożono „Procedury współpracy służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej”. W oparciu o to rozwiązanie, dzielnicowi uzyskują wiedzę na temat osób skazanych za przemoc (w szczególności o rodzaju nałożonych obowiązków przez Sąd na skazanego oraz okresu trwania próby), w tym wobec najbliższych, zamieszkujących w ich rejonie działania, a kuratorzy informację na temat zachowywania się dozorowanych podopiecznych. Podczas spotkań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego dzielnicowi na bieżąco byli informowani przez kuratorów o wszelkich problemach dotyczących osób objętych nadzorem kuratorskim w związku z popełnionym przestępstwem dotyczącym znęcania się nad rodziną, oraz o wystąpieniach do Sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności, czy też o innych aspektach dotyczących sprawców znęcania.

[Dowód: akta kontroli, str. 148-152]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niewywiązaniu się z obowiązku przekazania NK Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w wymaganym terminie siedmiu dni od daty wszczęcia tej procedury (stosownie do postanowień § 7 ust 1 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r.). W pięciu z 25 analizowanych spraw NK przekazano do Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie od ośmiu do 13 dni od daty sporządzenia NK (tj. jeden lub pięć dni po terminie).

[Dowód: akta kontroli, str. 138-141]

Przekroczenia terminu przekazania wymaganej dokumentacji do Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonariusze: asp. Grzegorz Chlebus, mł. asp. Marcin Zyskowski oraz st. sierż. Krzysztof Ciszynski wyjaśnili „opóźnieniami w dostarczeniu sporządzonej przez siebie dokumentacji do sekretariatu (m.in. z powodu przypadającego weekendu)”.

[Dowód: akta kontroli, str. 142-147]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację procedury „Niebieskie karty”.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶, wnosi o przekazywanie wypełnionego formularza Niebieskiej Karty, do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 15 listopada 2012 r.

Kontroler
Piotr Żukowski
specjalista kontroli państwowej

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Władysław Radgowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.